

Nález smírčího kříže v Krásném Jezu

Jiří Linhart, Loket

Na území České republiky se dnes nachází kolem čtyř tisícovek kamenných křížů smírčího typu, z nichž jistě více než polovina jsou autentické středověké kříže a zbytek tvoří rozličné kříže pamětní, stavěné od dob barokních až podnes. Na území Karlovarského kraje je dnes zadokumentováno půl druhé stovky kamenných křížů, dalších více než sto, které tu byly evidovány ještě v první polovině 20. století, je dnes nezvěstných. Kříže se samozřejmě ztracely už dříve, některé se časem propadly do země, jiné zmizely v době překotné výstavby silnic a železnic v poslední čtvrtině 19. století, největší ztráty ale spadají do období po druhé světové válce.

Naštěstí nezmizely všechny a navždy. Díky nadšenému zájmu členů Společnosti pro výzkum kamenných křížů (SPVKK) při ašském muzeu už byly od poloviny 80. let minulého století nalezeny v celém území našeho státu stovky „ztracených“ křížů a dodnes jsou nalézány další. Zatím poslední v řadě znovuobjevených smírčích křížů se skrýval až do sklonku minulého roku na katastru osady Krásný Jez na Karlovarsku a letos, v sobotu 18. června, byl opět postaven. Podoba i původní stanoviště kříže byly členům SPVKK bezpečně známe. Metr vysoký žulový monolit nakreslil v roce 1906 Franz Wilhelm, v soupisu z roku 1940 jej uvádí další sudetoněmecký badatel Walter von Dreyhausen a dochovaly se i dvě pěkné kresby plzeňského Karla Šrámka z let 1936 a 1938. Kříž s kónicky se rozšiřujícími rameny a hlavou a se vrypem krátké šavle či loveckého tesáku zobrazil Šrámek u dnes již nepoužívané a zanikající polní cesty z Krásného Jezu do Horního Slavkova. Ve skutečnosti kříž však nikdo z našich současníků nikdy neviděl, ten se totiž po druhé světové válce jakoby „propadl do země“ a všechny snahy členů jmenované společnosti i místních nadšenců nalézt ho, byly marné.

▲ Nově postavený kříž. Foto Jiří Linhart.

Až na sklonku loňského roku se ležící kříž zjevil. Přispěla k tomu téměř neuvěřitelná náhoda. „Tady v tom prostoru se někdy v padesátých letech dělaly velké terénní úpravy. Ve svahu terasovitě uspořádaná políčka se měnila na pastviny, a přitom vzaly za své nejenom všechny ty staré tarásky, ale i smírčí kříž, který tu stával. Všechno se to zplányrovalo a pak se tu celé roky pásly krávy. Asi by u toho zůstalo, ale loni sem vyhnali na pastvu koně. Ti spásli i to, co kravam předtím nechutnalo, a kříž byl na světě. Celé roky jsme ho tady všude hledali, a najednou byl všem na očích,“ líčí okolnosti nálezů kvarteto nálezců z Krásného Jezu – pánové Jiří Formánek, Vlasta Šádek, Vladimír Štipl a Michal Wisniowski.

Je irelevantní ptát se, oči kterého z nich viděly kříž jako první. Jejich zásluhou a s vydatnou pomocí členů SPVKK pánů Jaroslava Dietla a Pavla Runda byl kříž opět postaven. V katalogu www.smircikri-ze.euweb.cz se již objevil na novém stanovišti na severozápadním okraji Krásného Jezu. ■